

Ko tu vari darīt?

Tā kā tikai daži marķējumi apliecina rotaļlietu nekaitīgumu un ražotājam nav pienākums uzrādīt bīstamās vielas savos izstrādājumos, atrast drošu spēļmantu nav viegli. Šajā bukletā apkopota informācija par kaitīgajām vielām, kas ir sastopamas rotaļlietās. Te atradīsi arī ieteikumus, kā izvēlēties mazāk kaitīgas alternatīvas, un praktiskus padomus, kā pasargāt savu mazuli no liekām ķīmikālijām. Tāpat tev ir tiesības par šiem jautājumiem vaicāt pārdevējam. 45 dienu laikā viņam bez maksas tevi ir jāinformē, vai konkrētajā spēļmantā nav īpaši augstas bažas izraisīšu vielu.

Lelles

Lellēs var būt vesela buķete kaitīgo vielu, jo tās izgatavo no dažādiem materiāliem: plastmasas, auduma un pat elektroniskām detaļām.

Padomi

- Nepērc sīkas lellītes! Nereti tās pieskaista pie rotājumiem, uz kuriem rotaļlietu prasības neattiecas.
- Izvēlies auduma lelles, kas izgatavotas no dabiskiem materiāliem.
- Izmazgā auduma lelli, pirms to dod bērnam.

Koka rotaļlietas

Nekrāsotas, viengabalainas koka spēļmantas parasti ir drošas, bet tās, kam ir daudz līmētu detaļu, var saturēt kancerogēno vielu formaldehīdu. Savukārt krāsotajās mantās var būt svins un citi smagie metāli.

Mīkstās rotaļlietas

Sintētiskas, pūkainas spēļmantas var izraisīt alerģiju un saturēt bromētos liesmu slāpētājus, kā arī sīkas detaļas, ko bērns var norīt.

Padomi

- Pērc koka rotaļlietas, kam ir maz līmētu detaļu.
- Izvēlies nelakotas un nekrāsotas koka rotaļlietas vai tādas, kuras apstrādātas ar nekaitīgiem materiāliem.

Padomi

- Izvēlies rotaļlietas, kas izgatavotas no dabiskiem vai organiskiem materiāliem.
- Vismaz pāris reizes izmazgā un izvēdini spēļmantu, pirms to dod bērnam.
- Vairies no rotaļlietām, kuras kā reklāmas suvenīrus dod bez maksas.

Plastmasas rotaļlietas

Mīkstās plastmasas rotaļlietas var saturēt hormonālo sistēmu bojājošos ftalātus. Pie mums un citās Eiropas Savienības valstīs arvien tiek atrastas rotaļlietas, kurās ftalāti neskaitāmas reizes pārsniedz pieļaujamo normu. Cietās plastmasas rotaļlietas ir drošākas, jo tās, visticamāk, ftalātus nesatur, taču dažkārt tajās ir smagie metāli.

Elektroniskās rotaļlietas

Spēļu konsolēs, rotaļu mobilajos telefonos, ar baterijām darbināmās mašīnītēs un vilcieniņos var būt kaitīgi bromētie liesmu slāpētāji. Tāpat bīstamas ir vielas, kas izplūst no baterijām.

Padomi

- Iegādājies rotaļlietas no dabiskās gumijas.
- Izvēlies plastmasas rotaļlietas, uz kurām norādīts „Nesatur PVC” (angļu valodā – „PVC-free”) vai „Nesatur ftalātus” (angļu valodā – „Phthalate-free”).
- Nepērc rotaļlietas ar asu ķīmisku smaku.

Padomi

- Nepērc elektroniskās un ar baterijām darbināmās rotaļlietas mazam bērnam.
- Uzmani, lai elektroniskās rotaļlietas pārāk nesakarstu.

Lelles	Koka rotaļlietas	Mikstās rotaļlietas	Elektroniskās rotaļlietas	Plastmasas rotaļlietas	Bīstamās vielas	Lietojums	Iespējamā ietekme uz veselību
x		x	x	x	Ftalāti*	Plastmasā kā mikstinātāju, sintētiskajās smaržvielās	Traucē attīstību un bojā hormonālo sistēmu
x	x		x	x	Svins*	Krāsvielās un sarkanajos, oranžajos un dzeltenajos krāsu pigmentos	Kancerogēns, kaitē augļībai, ietekmē smadzeņu attīstību
x	x	x	x		Hroms*	Krāsvielās un zaļajos, oranžajos un dzeltenajos krāsu pigmentos	Kancerogēns, mutagēns, toksisks: izraisa apdegumus, samazina auglību
x					Anilīns*	Krāsvielās un krāsu pigmentos	Ļoti toksisks, kancerogēns un mutagēns
x	x	x		x	Azokrāsvielas*		Kancerogēnas, izraisa alerģiju
x		x	x	x	Bromētie liesmu slāpētāji*	Dažādos materiālos kā liesmu slāpētājus	Noturīgi, bioakumulatīvi un toksiski; daži bojā hormonālo un reproduktīvo sistēmu; iespējams, ir kancerogēni
x			x	x	Bisfenols-A	Polikarbonāta un epoksīdsveķu ražošanā	Bojā reproduktīvo un hormonālo sistēmu, palielina vēža risku
x	x			x	Kadmījs*	Krāsvielās un sarkanajos, oranžajos un dzeltenajos krāsu pigmentos	Kancerogēns, ieelpojot toksisks, samazina auglību, traucē bērna smadzeņu attīstību
x			x	x	Hlorparafīni	Plastmasā kā mikstinātāju	Kancerogēni, bojā hormonālo sistēmu
	x				Formaldehīds un savienojumi, kas to izdala*	Plastmasas ražošanā, līmē kā konservantu	Kairina gļotādu un ādu, var izraisīt pastiprinātu jutīgumu, kancerogēns
x		x		x	Nonilfenols*	Plastmasā kā stabilizētāju, tekstilrūpniecībā kā aktīvo vielu	Bojā hormonālo sistēmu, noturīgi vidē
x	x	x		x	Alvas organiskie savienojumi*	Plastmasā kā stabilizētājus	Kairina acis un ādu, toksiski reproduktīvajai sistēmai, norijot kaitīgi centrālajai nervu un endokrīnajai sistēmai
x		x			Perfluorētie savienojumi*	Tekstilizstrādājumos kā traipu, ūdens atgrūdeju	Kancerogēns, samazina auglību

* Kaut šīs vielas rotaļlietās ir aizliegtas vai ierobežotas, atbildīgās institūcijas, veicot pārbaudes, tās arvien konstatē bērnu precēs.

ROTĀLĪETAS

padomāpirmsperc.lv

Izdots ar WECF atļauju. Par saturu atbild Baltijas Vides forums, un tas neatspoguļo Eiropas Savienības oficiālo viedokli. © Baltijas Vides forums, 2013

Buklets izdots projekta „Baltijas informēšanas kampaņa par bīstamajām vielām” ietvaros, ko līdzfinansē Eiropas Komisijas finanšu instruments LIFE+ (projekta Nr. LIFE 10 INF/EE/108).

PADOMĀ, PIRMS PĒRC

IZVĒLIES PRECES, KURĀS IR MAZĀK BĪSTAMO VIELU